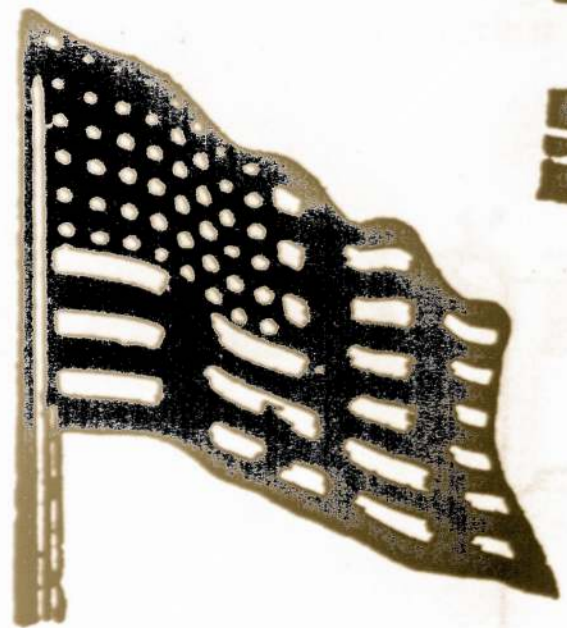

Midwest Inter. Library
5721 Cottage Grove Ave.
Chicago, Ill. 60637

SANDARA

THE LEAGUE

LITHUANIAN NEWSPAPER

EINA NUO 1918 METŲ

SANDARA

Published by the
Lithuanian National League
of America

840 West 33rd Street
Chicago, Illinois, 60608

Telephones:
(312) 927 4789
(312) 543 8198

PRICE 50 CENTS

JANUARY 10 - 1983

AUŠROS METAI

NR. 1.

Europos parlamentas už Pabaltijo laisvę

LITUOVOS, LATVIJOS IR ESTIJOS REIKALAIS
REZOLIUCIJA SĖKMINGAI PRIIMTA
98 už ir tik 6 prieš

Dr. Kazys Bobelis, Vliko delegacijos pirmininkas, iš Strasburgo, Prancūzijos, praneša, kad Europos Parlamento sausio 13 d. priėmė rezoliuciją, pasiūlytą politinės komisijos, Lietuvos, Latvijos ir Estijos reikalais. Rezoliucija buvo priimta 98 balsais, prieš pasisakant 6 ir susilaikant 7 parlamento nariams. Už rezoliuciją kalbėjo dr. Otto von Habsburg, referentas ir Vak. Vokietijos atstovas, taip pat Anglijos atstovai: Allan Ryrrell ir Simons, Vak. Vokietijos: Wedeking, Seeller, Italijos — Gronovski ir Ro-

muldi. Prieš rezoliuciją kalbėjo du socialdemokratai ir vienas komunistas.

Taip pat, kaip praneša UPI agentūra, parlamentas pasisako už Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybių atstatymą, už klausimo perdavimą Jungtinių Tautų Kolonizacijos ir Žmogaus Teisių komisijoms.

Šios rezoliucijos priėmimas paremia Lietuvos, Estijos ir Latvijos kovą už laisvę ir nepriklausomybę. Ta proga Vliko delegacija surengė priėmimą, kuriame dalyvavo gausus būrys Europos Parlamento atstovų.

Antanas Firavičius, Kanados Tautos Fondo pirm., po savo pranešimo VLIKO SEIME 1982 m. lapkričio 6 d. Los Angeles calif., įteikia čekį \$ 50, 000 surinktų aukų Kanadoje Tautos Fondui. Nuotraukoje iš kairės - VLIKO Seimo pirm. inž. Jonas Jurkūnas, Antanas Firavičius, VLIKO pirm. dr. Kazys Bobelis ir Tautos Fondo valdybos pirm. J. Giedraitis. (Foto - A. Gulbinško)

„AUŠROS“ ŠIMTMETIS

Amerikos Lietuvių Tautinė SANDARA, 1982 m. liepos 4 d. įvykusiame seime, pati pirmoji iš visų organizacijų paskelbė "Aušros" šimtmečio 1983 m. minėjimo rezoliuciją, kviečiant visus patriotiškai ir demokratiškai nusiteikusius lietuvius jungtis į bendrą šios sukakties paminėjimą. Šios rezoliucijos iniciatorių buvo Sandaros centro valdybos vicepirm. dr. Algirdas Budreckis.

SANDARA, kurios ankstyvesniuose įstatuose yra įrašyti "Aušros" ir "Varpo" vardai ir kurios vienas iš Sandaros pradininkų buvo aušrininkas - tautinės sąmonės žadintojas Amerikoje dr. Jonas Šliūpas, - ypatingai džiaugiasi, kad "Aušros" šimtmečio minėjimas rado didelį atgarsį visuomenėje. Po poros mėnesių Pasaulio Lietuvių Bendruomenė savo biuletenyje paskelbė 1983 - šius me-

tus "Aušros" metais, St. Petersburgo lietuviai jau pernai surengė net patį "Aušros" minėjimą, o šių metų pradžioje daugelis organizacijų jau yra paskelbusios iškilmingus minėjimus, ta proga literatūrinius konkursus ir kt.

SANDARA nuo šio numerio pradeda spausdinti istoriko dr. Algirdo Budreckio straipsnį "Aušrininkai", kur tęsiasi bus trumpai aprašyti visi lietuvių bėgimo pionieriai - aušrininkai.

SANDARA kovo mėnesį ruošiasi išleisti specialų numerį "Aušros" šimtmečiui paminėti.

Chicago SANDAROS nr. 25 ir 77 kuopos, kartu su Tėvynės Mylėtojų Draugija, 1983 m. balandžio 23 d. rengia Lietuvių Tautiniuose Namuose - paskaitą - paminėjimą prieš piet, o vakare - bankietą.

VISOS SANDAROS KUOPOS kviečiamos šią sukaktį atitinkamai paminėti bei jungtis prie kitų bendrų "Aušros" šimtmečio minėjimų.

ŠV. KAZIMIERO KILMĖ

Šv. Kazimieras savo kilme buvo tikras lietuvis, o tačiau jis dažnai palaikomas lenku. Lenkiškos kilmės pėdsakų jame nėra nei žymės. Jis buvo kilęs iš garsiosios Gedimino giminės, kuri davė vieną po kito stambius valstybinius vyrus - didžiuosius Lietuvos kunigaikščius, kilusius iš Aukštaičių. Tai giminei priklausė ir šventojo tėvas - Kazimieras Jogailaitis, didysis Lietuvos kunigaikštis ir Lenkijos karalius. Šv. Kazimiero senelė, Jogailos ketvirtoji žmona, buvo lietuvaitė, Alšėnų kunigaikštė Sofija, augusi Vilniaus krašte. Šv. Kazimiero motina buvo kilusi iš Habsburgų, imperatoriaus Albrechto II duktė Elzbieta, austrė. Lenkų tauta nedavė šv. Kazimieriui nei vieno savo kraujo lašo.

(Z. Ivinskis)

SVEIKINIMAI LIETUVOS ATSTOVUI DR. ST. BAČKIUI

Kalėdų ir Naujųjų 1983 Metų proga Prezidentas ir ponis Reagan, Vice Prezidentas ir ponis Bush, Valstybės Sekretorius ir ponis Shultz, JAV Protokolo Šefė ir ponas Roosevelt, Washingtono Mayoras ir ponis Barry, eilė senatorių ir kongresmanų su žmonomis atsiuntė sveikinimus Lietuvos atstovui ir poniai O. Bačkieniui, kurie taip pat pasiuntė sveikinimus aukštiesiems sveikintojams.

Vasario 16 minėjimas Senate

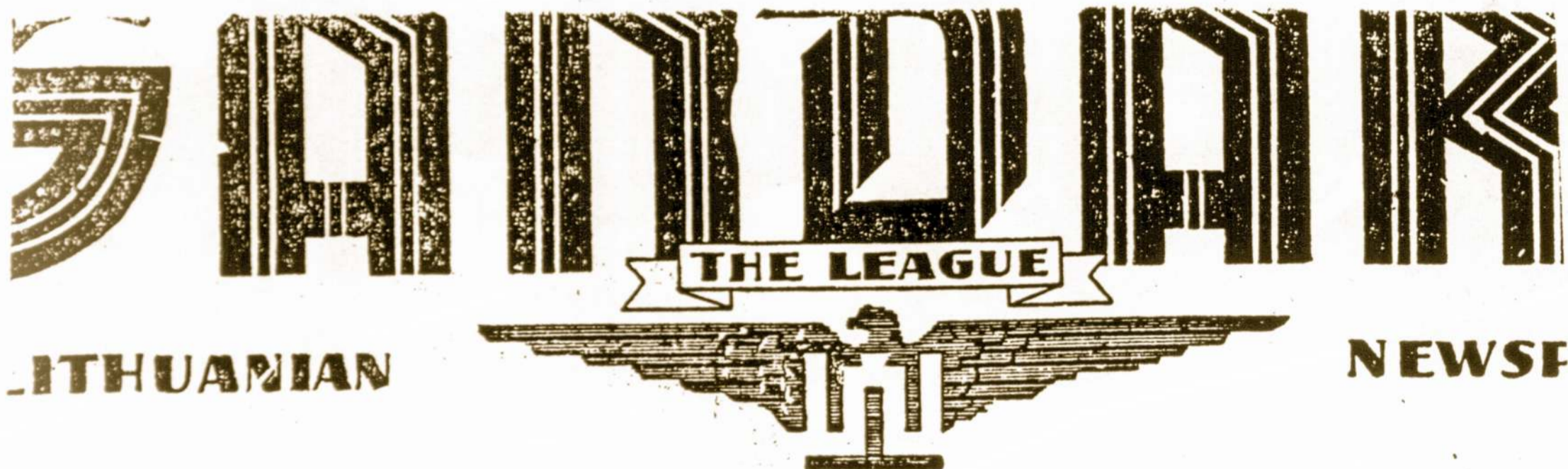
Amerikos Lietuvių Tarybos rūpesčiu, Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo sukaktis minima US Senate ir Atstovų Rūmuose. Šiais metais Senate ši sukaktis bus paminėta Vasario 16 d. Minėjimą praves sen. Charles H. Percy.

1982 metais visi lietuviai iškilmingai minėjome Maironį, tautos atgimimo dainių. 1983 metais prisiminsime vienybės ir kovos ideologą, dr. Vincą Kudirką 125 metų sukakties proga nuo jo gimimo dienos. Dr. Vincas Kudirka tuos, kurie jam sakydavo, jog jis velniui dėl Lietuvos kovoją — taip apmądinavo: "Ateis tokie laikai, kad Maskoliaus čia nebus, bus LIETUVA." Ateinančiais metais švėsimė AUŠROS pasirodymo šimtmetį, prisimindami tautinio atgimimo dvasią, kuri anais laikais, kaip dabar pavergtoje tėvynėje pogrindžio le'diniai, palaikė lietuvių tautinį judėjimą. Chicagoje 1983 metais įvyks Antrosios Pasaulio Lietuvių Dienos šūkiu — "VIENYBĖJ SU KOVOJANČIA TAUTA." Tat, visi lietuviai, su dideliu ryžtu, angažuojasi likti ištikimi Lietuvos Tautos ateičiai tvirtai tikėdami, kad pasaulis neliks nebylys, kad pavergtųjų šauksmas beldžiasi į žmonijos sąžinę. Šia proga prisiminkime JAV Prezidento žodžius, pasakytus 1982 m. gruodžio 10 dieną jo proklamacijoje: "Kaip pasakyta Pasaulinėje Deklaracijoje, mes tu-

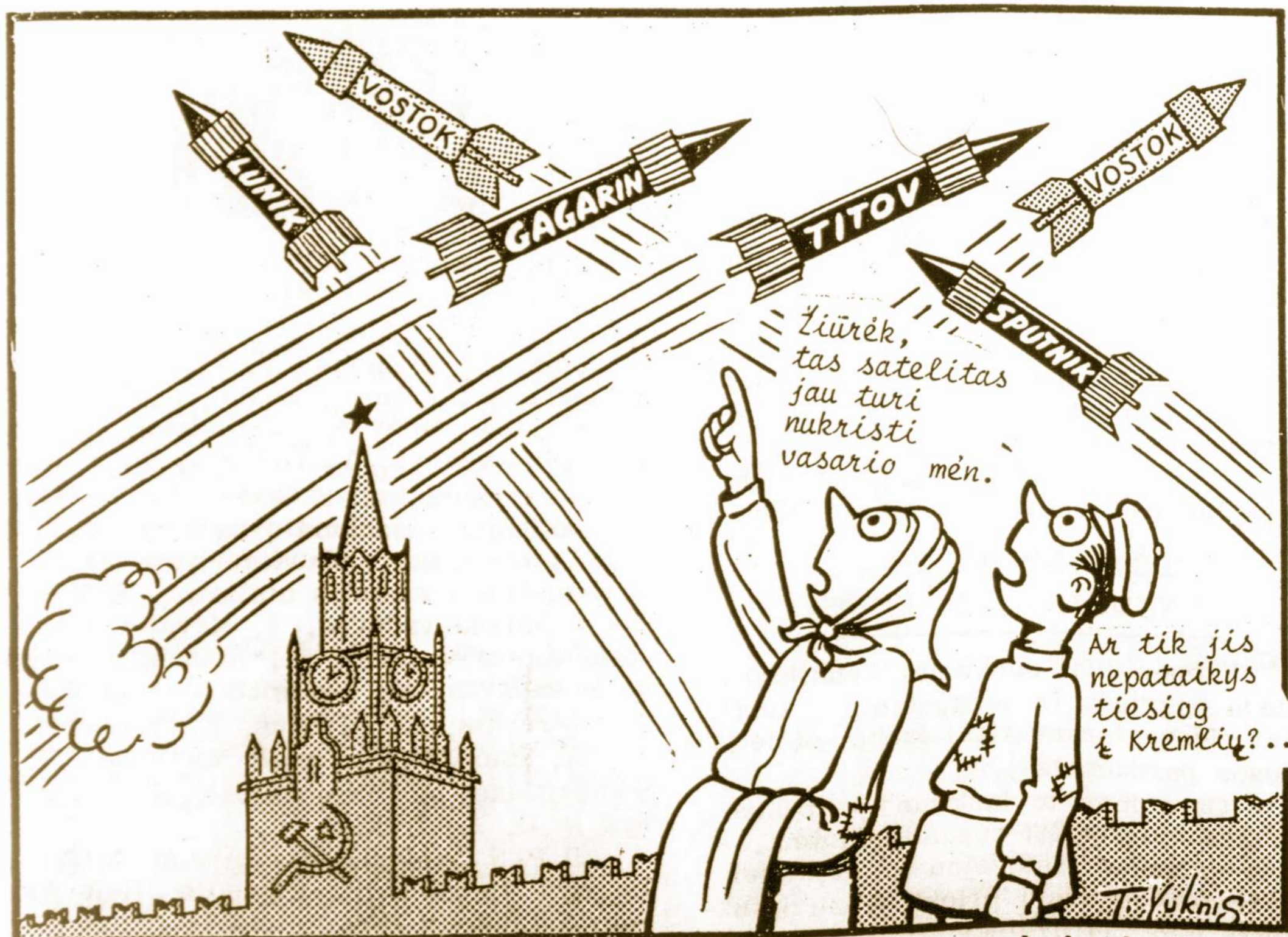
džio le'diniai, palaikė lietuvių tautinį judėjimą. Chicagoje 1983 metais įvyks Antrosios Pasaulio Lietuvių Dienos šūkiu — "VIENYBĖJ SU KOVOJANČIA TAUTA." Tat, visi lietuviai, su dideliu ryžtu, angažuojasi likti ištikimi Lietuvos Tautos ateičiai tvirtai tikėdami, kad pasaulis neliks nebylys, kad pavergtųjų šauksmas beldžiasi į žmonijos sąžinę. Šia proga prisiminkime JAV Prezidento žodžius, pasakytus 1982 m. gruodžio 10 dieną jo proklamacijoje: "Kaip pasakyta Pasaulinėje Deklaracijoje, mes tu-

rime ištikimai laikytis savo įsitikinimo, kad laisvė nėra speciali privilegija tik nedaugeliui išrinktųjų, bet kad ji yra visų žmonių nedaloma ir visuotinė teisė. Žmonijos istorijoje ir iš visų pasaulio kraštų visados ir visur iškyla žmogaus instinktyvus siekimas laisvės ir laisvo apsisprendimo." Lietuvos Pasiuntinybės ir savo vardu nuoširdžiai sveikinu visus pavergtos Tėvynės tautiečius Naujųjų Metų proga. Linkiu dvasios stiprybės, vilties ir tvirto tikėjimo į geresnę Lietuvos ateitį.

(Ištrauka iš Lietuvos atstovo dr. St. A. Bačkio žodžio į pavergtą Lietuvą per Amerikos Balsą 1983 metų proga.)

PENKTADIENIS RUGSĖJO- SEPTEMBER 21 D., 1962 M.

Atrodo, jog sovietai leidžia į padanges raketas daugiausia tam, kad nukreipti alkanų žmonių dėmesį nuo maisto trūkumų.

Ši Antano Juknio sena karikatūra, kuri buvo atspausdinta Sandaroje prieš dvidešimt metų, tinka ir dabar.

SANDARA

LITHUANIAN NEWSPAPER

Published bi-weekly on Mondays, except July,
by the LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA, INC.
Second class postage paid at Chicago, Illinois
Sandara (USPS 480-880)

GENERAL OFFICE:
840 West 33rd Street, Chicago, Ill. 60608

Phone YArds 7-4789
or (312) - 543 -8198.

SUBSCRIPTION RATES: UŽSAKYMŲ KAINA:
In The United States per year \$10.00 Suvienytose Valstybėse metams \$10.00
In Foreign Countries per year \$10.00 Užsienyje metams..... \$10.00

Opinions expressed in any column appearing in the SANDARA, including those of staff members, reflect the views of the writer only. The opinions may or may not be in agreement with those of the Lithuanian National League of America.

LIETUVOS PASIUNTINYBEI DAR REIKALINGA SKUBI PARAMA

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS RŪMŲ ATNAUJINIMUI AUKŲ RINKIMAS DAR TĘSIAMAS

Visuomenės susipratimo dėka, šiam reikalui jau suaukota apie 90 tūkstančių dolerių. Pagal architektų apskaičiavimą, remonto būtiniausiems darbams reikia 120,000 dol., todėl komitetas nutarė rinkliavą dar tęsti iki 1983 metų gegužės 1 dienos.

Aukos siunčiamos Pasiuntinybės adresu:

Lithuanian Legation
2622 Sixteenth Street, N.W.
Washington, D.C. 20009.

Iki vasario 16 d. bus atlikti svarbiausieji vidaus remonto darbai, kad Pasiuntinybė galėtų daryti priėmimus.

Lietuvos Pasiuntinybės Rūmų restauravimo komitetą sudaro ALT ir LB atstovai. Amerikos Lietuvių Tarybai atstovauja dr.K.Jurgėla, inž. G.J. Lazauskas ir dr.J.Valaitis. Komiteto pirmininku yra prof. dr.J.Genys.

Komitetas yra paskelbęs spaudoje (tęsiniais) aukojusių organizacijų ir pavienių asmenų sąrašą, tačiau numatyta išleisti ir atskirą leidinį, kur bus pilni aukotojų sąrašai.

VLIKO PIRM.DR.K.BOBELIO PAGERBIMAS

SVEIKINO JAV PREZIDENTAS RONALD REAGAN. KONGR. RUSSO ĮTEIKĖ JAV VĖLIAVĄ, KURI PLEVĖSAVO VIRŠ KAPITOLIAUS. DALYVAVO KONGR. DERWINSKI - 400 ŽMONIŲ.

(Tęsinys)

Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara
Lithuanian National League of America

ALT SANDAROS CENTRO VALDYBA:
pirmininkas - Povilas P.Dargis,
pirmasis vicepirm. - Aleksandras
J.Chaplikas,

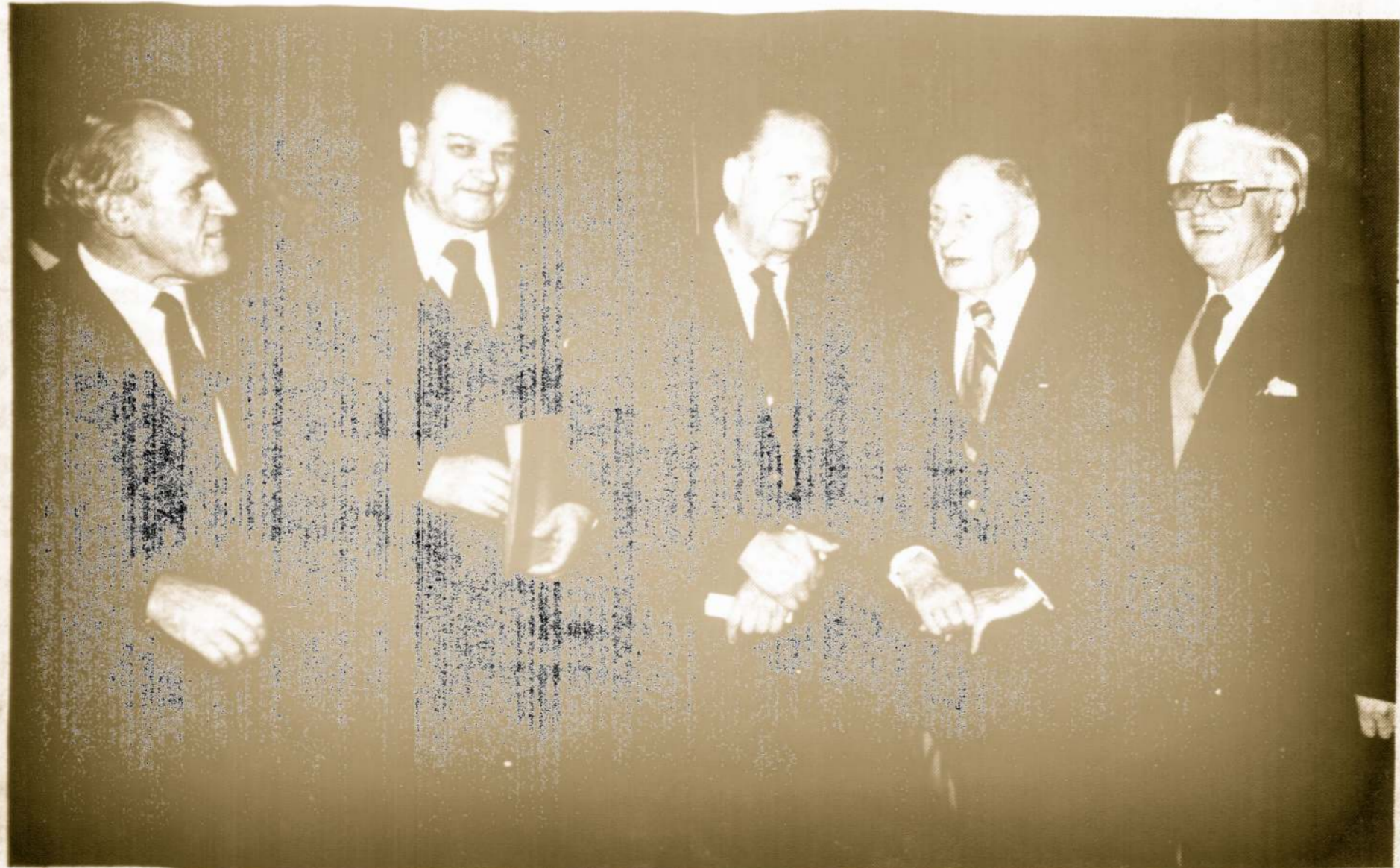
antrasis vicepirm. - Julius R.Kuzas,
centro v-bos sekr. ir organo Sandaros
redaktorius - Grožvydas J.Lazauskas,
centro valdybos išd. - Hildė Kuzienė,
Centro valdybos vicepirmininkai:
Alena Devenienė, Antanas Andriulionis,
dr.Algirdas Budreckis, dr.Vytautas
P.Dargis, Vyto Uznys.

Kontrolės komisija: Ona Jagėla, Edita
Rimkus ir Jonas Galminas.

Švietimo komisija: Alfonsas Baika
(Boston, MA), Edvina Yankus (Miami, FL),
Edvardas Boreiša (Chicago, IL.), Pet-
ras Bružas (Chicago, IL.), Antanas
Sukauskas (Detroit, Mich.), dr.Algir-
das Budreckis (Boston, MA.), Vaclo-
vas Prūsas (Chicago, IL.), Juozas Ruo-
kis (Los Angeles, CA), Stepas Paulaus-
kas (Cicero, IL), Elena Prekerienė (NY).
Teisinis patarėjas: dr.Kazys Šidlaus-
kas

ALT SANDAROS CENTRO VALDYBOS ADRESAS:
840 West 33rd Street, Chicago, IL.
60608.

1982 m. gruodžio 11 d. Sandaros bankiete - VLIKŲ pirm. dr. K. Bobelio pagerbime: viršutinėje nuotr., iš kairės - inž. A. Rudis, C. Oksas, dr. K. Eringis ir A. Regis. Apat. nuotr.: dr. J. Valaitis, G. J. Lazauskas. inž. A. Rudis, kons. A. Kalvaitis ir T. Blinstrubas. (Nuotr. P. Malėtos).

Vyr. Maž. Liet. Gelbėjimo Komitetas ir jo bendradarbiai
1923 1 9 d. :: Silutė

PRIEŠ 60 METŲ ATVADUOJANT KLAIPĖDOS KRAŠTŲ - KLAIPĖDOS KRAŠTO SUKILIMO KOMITETAS: iš kairės - sėdi V. Šaulinskas, J. Lėbartas, pirm. M. Jankus, J. Vanagaitis. Antroje eilėje - Stepas Darius, A. Ivaškevičius, A. Marcinkevičius, žurnalistas Juozas Pronskus. Juozas Pronskus dabar gyvena Kanadoje, o A. Marcinkevičius - Mantautas Putname, Conn.

Šis bei tas....

PO NAUJŲ METŲ SUTIKIMO

Jonaitienė Naujųjų Metų rytą barą savo vyrą:

- Vis geri ir geri! Ir per kiekvieną Naujųjų Metų sutikimą vis labiau nusitašai. Ir kaip tau negėda? Vaikai jau užaugo, o tu...

- Ar jau vaikai užaugo? - nusistebėjo Jonaitis - Tai tegu atneša alaus.

* * *

LENKIJOJE VISUR EILĖS

Ekonominiai sunkumai Lenkijoje duoda pagrindo ir anekdotams kurti. Štai vienas lenkas ilgai laukė eilėje prieš mėsos parduotuvės.

- Gana man to laukimo! - įpykęs jis pradėjo reikšti nepasitenkinimą. - Tris valandas išstovėjau eilėje, kuri nė truputį nejuda į priekį. Einu ir užmušiu gen. Jaruzelskį...

Po poros valandų jis grįžo.

- Na ką?

- Nepasisekė. Ten taip pat didelė eilė.

* * *

II-jų Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynių organizacinį ir varžybinių komitetą sudaro: pirm. V. Adamkus, vicepirm. R. Dirvonis, K. Ambutas, V. Ambutas, R. Babickas - tinklinio vadovas, A. Bartkus - lauko teniso vadovas, A. Bielskus - lengv. atletikos vadovas, V. Brizgys, V. Čiurlionis - slidinėjimo vadovas, V. Čyvas, R. Fabijonas - šachmatų vadovas, R. Gaška, A. Grigaras - plaukimo vadovas, V. Grybauskas - spaudos atstovas, J. Kauras - futbolo vadovas, J. Kavaliauskas - stalo teniso vadovas, R. Korzonas - krepšinio vadovas, A. Lauraitis - išdininkas, Z. Mereckis, K. Miklius, R. Pauperienė, A. Smolinskas - golfo vadovas, D. Stankaitienė, A. Tamošiūnas, Z. Žiupsnys ir B. Keturakis.

II PLS Žaidynės bus 1983 m. birželio 26 - liepos 2 d., Čikagoje, II-jų Pasaulio Lietuvių Dienų metu.

* * *

V Lietuvių Jaunimo Kongreso Akademines programos komisija paruošė "Kongreso Vadovą", šis leidinys bus naudojamas paruošti PLJK atstovus Studijų dienoms, kurios vyks 1983 m. liepos 11 - 21 d. Trent Universitete, netoli Toronto.

Dr. Algirdas Budreckis

AUŠRININKAI

Pirmutinis Lietuvos inteligentams skiriamas lietuvių spausdintas laikraštis AUŠRA ėjo 1883 - 1886 m. Ragainėje ir Tilžėje. Naujai lietuvių šviesuomenės kartai priaugant ir susibūriant didesniuose Rusijos universitetuose mintis laikraštį leisti tapo pribrendusi. Kai Jono Šliūpo, kun. Antano Baranausko, Petro Vileišio ir J. Spudulio pastangos 1881-1882 m. gauti oficialų Rusijos valdžios leidimą spausdinti lietuvišką laikraštį nebuvo patenkintos, J. Šliūpas ir J. Mikšas suėjo į kontaktą su Mažosios Lietuvos veikėjais, lietuvininkais. Taipgi buvo užmegzti ryšiai su dr. Jonu Basanavičium. Pastarasis sutiko redaguoti laikraštį. Dėl laikraščio pavadinimo buvo susitarta priimti Jono Šliūpo siūlomą "Auszra", nes kaip anas buvo rašęs "draugystė mūsų turės būti ženklu pakėlimo mūsų žmonių iš saldaus ir ilgo snaudulio."

Pirmas AUŠROS numeris buvo išleistas Ragainėje 1883 m. kovo ("kovičio") mėn. Iš viso AUŠROS 1883-1886 m. pasirodė 40 numerių, sujungtų į 29 sąsiuvinius, nes nesutvirtant dėl redakcijos, nuolatos teko leisti dvilypius, ir net trilypius numerius. Atsakingais redaktorais buvo J. Basanavičius, J. Mikšas, J. Šliūpas, M. Jankus ir vėl J. Mikšas. J. Mikšui subankrutavus, žuvo ir AUŠRA.

Kas buvo tie aušrininkai, tautinio atgimimo pirmojo laikraščio rašytojai ir straipsnių autoriai? Jų dauguma buvo jauni, 20 - 40 m. amžiaus žmonės, bet dar priešaušriniais laikais augę. AUŠRA pasirodžius, Liudvikui Beržanskiui sukako tik 19 metų, Pranui Mašiūtui - 20, Jurgiui Mikšui ir Jonui Šliūpui - 21, Martynui Jankui ir Vincui Kudirkai - 25. AUŠROS "seniais" reikia skaityti: Joną Basanavičių (32), Vincą Pietarių (33), Petrą Vileišį (33), Sivestrą Gimžauską (39), St. Dagilį (40). Patys. Patys vyriausi amžiumi aušrininkai buvo Jurgis Sauerveinas (52), Mykolas Akelaitis (55), Mykolas Miezinis (57) ir Aleksandras Fromas (68).

Biografas ir bibliografas prof. Mykolas Biržiška mums paliko idomią statistiką apie aušrininkus. Jie buvo pobaudžiavinės gadinės šviesuomenė, ūkininkų ir iš dalies dvarininkų sūnūs, labiau ar mažiau apsišvietę Petrapilii ir Maskvos, rečiau Varšuvos ir kitų miestų universitetuose, "bei šiaip aukštą mokslo studentai, Marijampolės, Šiaulių ir kitų gimnazijų gimnazistai, kunigai ir klierikai, mokytojai ir gimnazistai, vienas kitas gydytojas, inžinierius, valdininkas, dvarininkas, rečiau ūkininkas ar amatininkas."

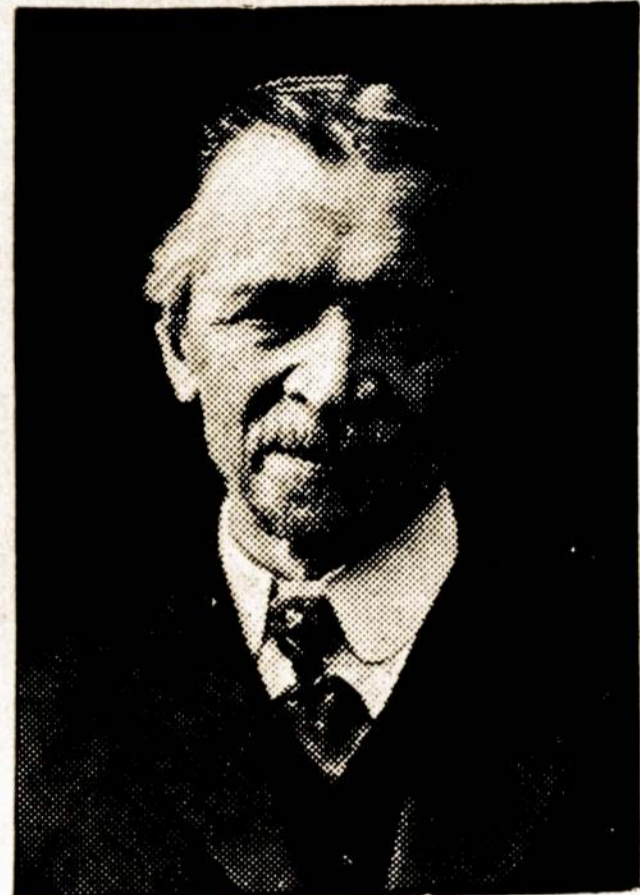
Apie 40% aušrininkų buvo Suvalkų gubernijos gyventojai, gal kiek daugiau per 40% kauniečiai, po 10% vilniečių ir Prūsų lietuvių (drauge su hanoveriečių Sauerveinu). Išskyrus Prūsų lietuvių, aušrininkai išėjo rusų gimnazijas ir kitas mokyklas, bet dar tuo metu, kai jų aplinkai turėjo dar didelės įtakos lenkų kultūra, tradicijos, kalba ir literatūra. Retas aušrininkas, kad ir švenčiuodamas, nekaltai lenkiškai. Kiekvienas aušrininkas yra lenkiškai skaitęs apie Lietuvos istoriją (iš Narbuto, Kraševskio, Balinskio ir Leleivio raštų) ir lenkų literatūrą apie Lietuvą (Mickevičiaus, Kraševskio, Kondratavičiaus eiles).

Lenkų nepripažinimas savaimingos lietuvių kultūros ir jos teisės kilti, lenkų kalbos brukimas kaiman atstumią pobaudžiavinę lietuvių šviesuomenę nuo lenkų, verčia ieškoti savų kelių. Tokie buvo aušrininkai.

AUŠROS 100 metų sukakties proga prisiminkime tuos lietuvių atgimimo pionierius. Pareiškime jiems pagarbą, gelbėdami jų šviesų atminimą nuo užmaršos.

1. **JUOZAS ADOMAITIS** gimęs 1859 m. rugpiučio 7 d. Šakių apskr. Lukšių parapijoje, Šmuliškės vienkiemy. Mokėsi Lukšiūnuose ir Marijampolėje, išėjo 6 klases, ūkininkavo. Paskui iškeliavo į Varšuvą valdininkauti. Ten gyvendamas bendradarbiauja AUŠROJE 1885 m. Sistematingai skaitytojus informavo apie lietuvių tautos ir literatūros judėjimą. 1895 m. Čikagoje ėjusio LIETUVOS leidėjo Olšausko pakviestas laikraščiu redaguoti. "Dėdės Šerno" vardu Amerikoje tapo liaudies šviėtėju.

2. Bajorėlis **MIKALOJUS AKELAITIS** (Akelevičius) buvo gimęs 1829 m. gru-

Juozas Adomaitis-Sernas

Mirė 5 rugp. 1922 m. Chicagoje. Palaidotas Tautiškos kapinėse, Chicagoje.

džio 6 d. Čiuderiškių kaime, Šaltupių valsč. Tėvas Adomas buvo ištremtas į katorgą už dalyvavimą 1831 m. sukilime ir ten mirė. Mikalojus augo pas motiną. Studijuodamas Varšuvoje, jis rašė lenkų laikraščiams. Kai lenkuose kilo susidomėjimas lietuvių kalba, to paveiktas Akelaitis panorė plačiau patiem lietuviams dirbti. Mėgino rašyti eilėmis lenkiškai ir lietuviškai. 1857 m. pabaigoje iškėlė mintį lietuvišką laikraštį leisti, bet nesulaukė paramos. Po 1863 m. sukilimo apsigyveno Paryžiuje, vedęs prancūzė tapo Prancūzijos piliečiu. Po 1870 m. linco ir slavofilius. Prisidėjo prie AUŠROS 1884 m. nr. 5 - 6 su aprašymu "Gromata brolio A isz Paryžiaus" ir 1885 m. nr. 7 - 8 su "Lietuvizku kunigaiksziu vardai".

3. **MOTIEJUS JUOZAS ANDRIUKAITIS** buvo gimęs 1840 m. Butkiškių kaime, Barzdų valsč., Šakių apskr. Pradžios mokslo ėjo Barzduose ir Griškabūdyje. Pradžioje ūkininkauti tėvo ūkyje; nesutikęs su tėvais 1869 m. iškeliavo į Ameriką. Pradžioje dirbo ūkyje New Yorko valstijoje, paskui dirbo angliakasiu Shenandoah, kur apsigyveno 1878 m. Andriukaitis yra vienas pirmųjų Amerikos lietuvių organizatorių. 1884 - 85 bendradarbiavo UNJOJE, 1885 - 87 LIETUVIŠKAME BALSE. Tapo Šliūpo sekėju. 1886 m. AUŠROS nr. 10 rašė "Korespondencija iš Shenandoah".

4. **JUOZAS ANDZIULAITIS** gimęs 1864 m. gruodžio 12 d. Marijampolės apskr. Antanavo valsč. Gaistrių kaime. Studijavo Veiverių mokytojų seminarijoje, kur 1883 m. uoliai bendradarbiavo T. Žilinsko prižiūrimame laikraštely vardu "Naudingos Veiverių seminarijos valandos". Mokytojų Garliavoje, skaityti ir rašyti vaikus mokė iš draudžiamų lietuviškų knygų. Vienas iš pirmųjų pradžios mokyklų pastūmėjusių "lietuvišku keliu". Andziulaitis Galiavoje priklausė vaistininko Aglinsko kuopelei, kuriai dar priklausė poetas Jonas Mačys-Kėkštas, Ksveras Sakalauskas - Vanagėlis. Aglinsko kuopelė kūrė ir palaikė AUŠRĄ. J. Andziulaitis 1884 m. ėmė spausdinti AUŠROJE eilutes, ir jas spausdino 1885 - 1886 m.

(Tęsinys sek. nr.)

Apie paskolas komunistinėms valstybėms

PASKOLOS KOMUNISTINĖMS
VALSTYBĖMS

Beveik visos komunistinės valstybės savo ūkį remia importu iš kapitalistinių kraštų. Šie importai įgyjami naudojantis Vakarų bankų paskolomis, kurios dažnai yra suteikiamos palankiomis sąlygomis ir būna net valstybių garantuojamos.

Sovietų Sąjunga kas met skiria 7% pajamų iš eksporto savo skolų ir jų palūkanų apmokėjimui. Lenkija už savo 26,5 milijonų dolerių skolą užsieniui privalo mokėti apie 1 milijoną dolerių me-

LAIŠKAS IŠ VAŠINGTONO

AMERIKA IR IMIGRANTAI

Pasauliui pergyvenant nuotatinius politiškus ir ekonomiškus neramumus, Jungtinės Amerikos Valstijos tebėra daugelio žmonių dėmesyje, kaip labiausiai pagelaujama valstybė apsigyvenimui. Iš tiesų, išskyrus apie 1,400,000 Amerikos indėnų, eskimų ir aleutų, visi kiti apie 230 milijonų gyventojų yra imigrantų kilmės.

Iki 1921 metų Amerika buvo tikras imigrantų prieglobsčio kraštas, nes įvažiavimas nebuvo varžomas. Po Pirmojo pasaulinio karo padidėjęs nedarbas ir izoliacizmo nuotaikos paskatino vyriausybę išleisti svetimšalių apsigyvenimo suvaržymo įstatymą, pagal kurį buvo leista JAV apsigyventi tik apie 150,000 žmonių kas met. Buvo nustatytos griežtos imigracijos kvotos, kurių beveik pusė buvo paskirta Didžiajai Britanijai. Lietuvai teko tik 386 vietos kas met, o imigracija iš Afrikos ir Indijos buvo visai sustabdyta. Antrojo pasaulinio karo pabėgėliams 1948 m. buvo išleistas kitas įstatymas, pagal

tinųjų palūkanų ir skirdavo net 87% pajamų už eksportą skolų apmokėjimui. Karo stovio paskelbimas ir kas diena blogėjanti medžiaginė padėtis Lenkijoje priverė vakarų bankininkus susirūpinti paskolų patikimumu ne tik Lenkijai, bet ir kitoms komunistinėms valstybėms. Šitas susirūpinimas atsiliepė ne tik Lenkijai, bet ir Sovietų Sąjungai ir net Jugoslavijai. Jei tai tęsis, komunistinių valstybių vidaus gyvenimas ir eksportas į jas bus stipriai paveiktas.

Bankininkai galvoja, kad Lenkija gali atsisakyti savo skolų mokėti. Užsienyje esantis Lenkijos turtas siekia vos 200 milijonų ir jo sulaukymas jokių būdu 26,5 milijonų skolos ne tik neišlygins, bet neapmokės nė trijų mėnesių palūkanų. Susirūpinimą dar padidino žinia, kad vien 1981 metų pradžioje Sovietai iš Vakarų valstybių perkėlė apie 5 milijonus dolerių kapitalo. Šis žingsnis galėjo reikšti Sovietų pasirodymą galimai pasaulinei finansinei krizei.

Vakarų paskolos Lenkijai apdraustos paragrafu, kuris reikalauja visą skolą gražinti, jei Lenkijoje būtų ypatinga suirutė. Pasinaudojus šiuo paragrafu, Lenkija galėtų atsakomybę už skolą atsisakyti ir tuomet nebūtų jokios vilties ją atgauti. Todėl bankininkai tikisi, kad Lenkijos klausimą padės išspręsti Sovietai, kurie nori išlaikyti savo kreditus ir prekybą su užsieniu. Iki šiol Sovietai neparodė jokių ženklų, kad jie Lenkijos skolas padės išmokėti.

Prieš metus kita komunistinė valstybė - Rumunija paprašė perfinansuoti savo trumpalaikes skolas. Bankininkai atsisakė ir Rumunija buvo priversta panaudoti savo kreditus Tarptautiniam Pinigų fonde skoloms apmokėti. Tarptautinis Pinigų fondas savo ruožtu atsisakė kreditus Rumunijai padidinti.

Ekonomiškai gerai stovinti Jugoslavija taip pat negavo kreditų savo trumpalaikėms paskoloms atnaujinti.

Komunistinė Vengrija savo valstybės ūkį yra beveik visiškai decentralizavusi, bet užsienio politikoje ji akiai seka Sovietų liniją. Vengrijos pramonė skaitoma viena pajėgiausių komunistinių valstybių tarpe. Tokią padėtį Vengrija, tačiau, pasiekė tik išvystydama prekybą su Vakarų valstybėmis ir gaudama apie 7 milijonų dolerių paskolas.

Lenkijai nepajėgus užmokėti 1981 metų palūkanų už savo skolas, vakarų bankininkai sudarė 23 narių komisiją, kuri pranešė lenkijai, kad jai daugiau pinigų neskolins tol, kol nebus apmokėtos palūkanos. Lenkai tuomet sukrapštė apie 350 milijonų už 1981 metų vieno ketvirčio palūkanas, bet liko skolingi kai kuriems bankams. 1982 metų pradžioje Lenkijos valdžia pranešė, kad norint atstatyti Lenkijos ūkį ir atsiskaityti už skolas, Vakarų bankai turės kas tris mėnesius Lenkijai skolinti po 1,5 milijonus dolerių. Skolų ir palūkanų išreikalavimo pastangos todėl pavirto į nesibaigiantį nervų karą.

Ekonomistai šioje padėtyje įžiūri ir Sovietų diriguojamas politiško skaldymo pastangas. Didelės komunistinių valstybių skolos užsienyje veikia vyriausybes būti labiau atlaidžioms užsienio politikoje. Kol Vakarų valstybės skaitosi su Sovietų Sąjunga, tol joms duodama suprasti, kad palūkanos ir skolos bus mokamos. Rusija pati pastaruoju laiku padidino savo trumpalaikes skolas Vakarų Europos bankuose. Taip pat žinoma, kad Lenkija pirmiausiai apmokėjo uždelstas palūkanas Vakarų Vokietijos bankams, o New Yorko ir kitiems JAV bankams palūkanos nebuvo išmokėtos. Šiuo būdu, vokiečių bankai gali skaityti, kad Lenkija yra patikimas skolininkas, o amerikiečiai gali ginčyti, kad - nėra. Tai yra ne vien finansiniai, bet ir politiški žingsniai.

L. Miškinis

Laiškas

iš Vašingtono

kurį iki 1952 metų atvyko apie 400,000 pabėgėlių, jų tarpe apie 30,000 lietuvių. Po Vietnamo karo Amerikon buvo įleista virš 100,000 vietnamiečių. Vėliau virš 100,000 kubiečių ir kitų Pietų Amerikos valstybių gyventojų.

Ispaniškai kalbančių imigrantų skaičius JAV nuolat didėja, ypač dėl dviejų priežasčių: 3,500 kilometrų ilgio sausumos siena su Meksika sudaro sąlygas nelegaliai imigracijai, kurios skaičiai yra spėjami tarp kelių šimtų tūkstančių kasmet. Ispaniškai kalbantieji Puerto Riko salos gyventojai gali laisvai keltis į Amerikos žemyną. Dėl to ispaniškai kalbančių mažuma JAV turbūt apie 2000 metus savo skaičiais pralenks JAV juodųjų gyventojų skaičių.

Imigracijos įstatymų ir potvarkių vykdymas JAV dažnai nėra nuoseklus ir pastovus. Iki šiol teikiama pirmenybė JAV-jose gyvenančių šeimos nariams ir kai kurių specialybių žmonėms. Pirmenybė taip pat teikiama asmenims, kuriems gresia persekiojimo pavojus dėl įsitikinimų arba dėl jų rasės. Ekonominė padėtis, tačiau, nėra priimta priežastis gauti leidimų JAV apsigyventi. JAV taip pat stengiasi neįleisti teroristų, nemoralaus gyvenimo pavyzdžio žmonių arba tokių, kurie gręstų Amerikos santvarkai. Šios taisyklės yra gana miglotos ir jų taikymas pareina nuo imigracijos valdininko pažiūrų, nuo žmogaus padėties, įtakingų draugų užtarmo. Kaip taisyklė, atvykėliams tenka laikytis santūriai, stengtis patiekti imigracijos valdininkui priimtinas priežastis ir bylos nekomplikuoti savanoriškoms pastabomis, išvedžijimais arba abejones keliančiais elgesiu. Priešingai JAV piliečių padėčiai, atvykėlis į JAV imigracijos reikale yra valdininkų ir imigracijos teisėjo, o ne įprasto teismo, galoje.

Garsūs žmonės, kaip Sovietų dirigentas Rostropovičius, gali labai lengvai gauti nuolatinio apsigyvenimo - imigracijos teises. Mažiau žinomu, nors gal ne mažiau vertingu, asmenų imigracijos padėtis būna sunkesnė.

Vašingtono priemiestyje esančiame Merilendo universitete dėsto laikinu leidimu JAV gyvenantis pasaulinio masto ispanų literatūros profesorius Angelas Rama. A. Rama yra etatinis universiteto profesorius, kurio tarnyba universitete yra garantuota iki pensijos amžiaus. Vienok, JAV imigracijos žinyba nutarė atšaukti leidimą jam gyventi JAV. Imigracijos žinyba priežasčių neprivalo nurodyti, bet spėjama, kad profesorius Rama yra arba marksistinių arba anarchistinių pažiūrų, atseit, nepageidaujamas arba net pavojingas Amerikai.

Profesorius Rama yra gimęs Urugvajuje, o jo žmona - meno kritikė Marta Traba - Argentijoje. Abu dabar Venecuelos piliečiai. Ramos pareiškimas įvažiuoti į JAV buvo atmetas 1969 metais, 1952 m. Makarano - Valterio įstatymo pagrindu, kuris draudžia įleisti komunistus ir anarchistus. Vienok jam išimties būdu buvo duota turistinė viza ir buvo leista JAV dėstyti. 1981 metais jis gavo pilnateisio profesoriaus teisę, bet paprašius nuolatinio apsigyvenimo teisius, imigracijos agentūra leidimo nedavė.

Profesorių Ramą nutarė užtartį Kolumbijos prezidentas Belisaras Betankūras asmeniško susitikimo su JAV prezidentu Ronaldu Rėgenu Bogotoje proga. Esą, JAV gerai padariusios protestuodamos prieš ištikimybės priesaikos reikalavimą iš svetimšalių profesorių Izraelyje. Vienok JAV pažiūros į ispanus intelektualus kelia Betankūrai susirūpinimą. Prezidentas Betankūras tuomet prezidentui Rėgenui nurodė profesoriaus Ramos padėti ir JAV draudimą Kolumbijos nobelio premijos laureatui novelistui Gabrielui Garcijai Marquezui apsigyventi Amerikoje. Paskutinėmis žiniomis, JAV imigracijos žinyba profesoriaus Ramas bylą būk tai dar prieš prezidentų pokalbį norėjo iš naujo peržiūrėti.

Šis pavyzdys tik patvirtina, kad imigracijos potvarkiai yra vykdomi stengiantis vengti viešumos, biurokratams labiausiai siekiant apsaugoti save pačius.

Nežiūrint pasitaikančių sunkumų, įvažiavimas į JAV iki šiai dienai yra įmanomas, jei tai yra daroma ramiai ir prašymus derinant prie galiojančių potvarkių. Nežiūrint imigracijos varžymų, šiandien beveik kas dešimtas JAV gyventojas yra imigrantas ir kas met JAV pastoviai apsigyvena tarp 400,000 ir 500,000 atėvių.

L. Kasiulis

1982. XII. 11.

AUŠROS METAI

CHICAGOJ
IR APYLINKĖSE

STANLEY P. BALZEKAS, SR. IŠRINKTAS LIETUVIŲ PREKYBOS RŪMŲ GARBĖS DIREKTORIUM

Ivertinant nuopelnus Liet. Prekybos Rūmams, 1983 m. sausio 12 d. Lietuvių Prekybos Rūmų metiniame susirinkime Stanley P. Balzekas, Sr. išrinktas garbės direktorium. Jis šioje organizacijoje veikia jau 50 metų, nuo pat Prekybos Rūmų įsisteigimo.

JAV (R) LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS TARYBOS NARIŲ IR ATSTOVŲ SUVAŽIAVIMAS CHICAGOJE 1982 m. gruodžio 4 d., Tautiniuose Namuose. Nuotraukoje iš kairės: sėdi Z. Juškevičienė - Kultūros Tarybos pirm., J. Jokubka - LKDS Chicagos skyriaus pirm., p. Smilgienė, A. Juškevičius - Tarybos prezidento vicepirm., kan. V. Zakarauskas - Tarybos prezidento vicepirm., dr. Vyt. Dargis - Centro valdybos pirm. - p. Danilevičienė, Euf. Mikulčiūtė - SLA atstovė, studentė R. Tričytė - paskaitininke, A. Repšienė - C.V. gen. sekr., A. Katelienė - Kultūros Tarybos išd. Nuotrauka: Jono Tamulaičio

Stanley P. Balzekas, Sr.

SANDARA ir TMD "AUŠROS" šimtmečio minėjimą Chicagoje rengia 1983 m. balandžio 23 d. Lietuvių Tautiniuose namuose. Numatyta paskaita - minėjimas iš ryto, o vakare bankietas. Vėliau bus pranešta plačiau.

AUKOS "SANDAROS" SPAUDOS FONDUI

- \$ 20 Osv. Tylisus, Oaklawn, IL.
- \$ 15 SLA 6-tas Apskr. (išd. P. Bružas)
- \$ 30 Zarasiškių Klubas Chicagoje
- \$ 5 V. Dagilis, Toronto, Canada
- \$ 5 Renkauskas, Toronto, Canada
- \$ 35 Jonas Jokubonis, Chicago, IL.
- \$ 25 V. Ba erčius, So. Boston, Mass.
- \$ 10 Pranas Šulas, Chicago, IL.
- \$ 10 P. Dovydatis, Los Angeles, CA.
- \$ 5 Alf. Jaras, Kenosha, Wis.
- \$ 50 Teodora Kuzienė, Chicago, IL.
- \$ 5 Ant. Kruklys, Hot Springs, Ark.
- \$ 5 A. J. Tomkus, Maridan, Conn.
- \$ 10 J. Beršėnas, Hamilton, Canada
- \$ 2 K. Panuškis, Chicago, IL.
- \$ 20 Mrs. N. Rastenis, Baltimore, MD
- \$ 10 E. Yankus, Miami, FL.
- \$ 100 Feliksas Motuzas, Detroit, MI.
- \$ 10 St. Kaslas, Willow Springs, IL.
- \$ 20 LB(R) Cicero, IL. skyrius
- \$ 50 Čikagos Lietuvių Moterų Klubas
- \$ 50 inž. A. J. Chaplikas, So. Boston, M.
- \$ 20 South Boston Citizens Assn, MA
- \$ 5 Mrs. A. Krulikas, St. Petersburg B.
- \$ 5 Andrius Bliūdžius, Southfield, MI.
- \$ 325 Sandaros 77 kp. Chicagoje, IL.
- \$ 5 Helen Bartkus, Cypress, CA.
- \$ 50 R. Liet. Bendruomenė, East Chicago
- \$ 20 Venecuelos Lietuvių D-ja, Chicg.
- \$ 25 Lithuanian Craftsmen Club, Chicago
- \$ 15 Ignas Serapinas, Chicago, IL.
- \$ 50 Tampa Lietuvių Klubas (likvid).
- \$ 10 Z. Gura, Palm Beach, FL.
- \$ 20 Povilas Petratis, Torance, CA.
- \$ 2 K. Vilkonis, Yorkshire, Angija.
- \$ 5 Maria Šimkus, Miami Beach, FL.
- \$ 10 Jonas Adomėnas, Chicago, IL.
- \$ 5 Vlada Rackauskas, Camarillo, CA.
- \$ 2 B. Jaras, Kenosha, Wis.
- \$ 5 Mrs. J. Yushkevich, Fairfield, CA.
- \$ 10 J. Krasinskas, Worcester, MA.
- \$ 5 Mrs. R. Lambert, Auburn, MA.
- \$ 6 Teofilis Vildžius, Chicago, IL.
- \$ 25 Vyt. Didž. Šaulių Rinktinė, Chg.
- \$ 10 Mrs. A. Žemaitaitis, Seymour, Ct.
- \$ 5 E. Jodinskas, Detroit, MI.
- \$ 5 A. A. Skopas, Cicero, IL.
- \$ 25 Liet. Tauragės Klubas, Chicago.
- \$ 10 Mrs. J. Laukonis, Warren, MI.
- \$ 1 St. Valaitis, Kenosha, Wis.
- \$ 40 Lithuanian Chamber of Commerce
- \$ 10 Stasys Stanaitis, Chicago, IL.

Geras darbas geram lietuviui

Chicago Lietuvos Tautinėms kapinėms reikalingas prievaizda - Manager. Pageidaujame lietuviu gerai mokančio anglų kalbą ir rašybą, taipgi susipažinusio su knygvedyba. Darbas pastovus ir geras atlyginimas. Asmuo turi būti rimtas, pareigingas ir sutikti apsigyventi kapinių rezidencijoje skersai gatvės nuo kapinių. Dėl platesnių informacijų teimaukites: Lithuanian National Cemetery, 8201 So. Kean Ave. Justice, Illinois, 90458 Telefonas (312) 458 - 0638.

Dėkojame visiems už prenumeratos susimokėjimą ir pridėtas aukas. (Tęsinys sek. numeryje)

ANTIQUES WANTED
Gera proga parduoti senus daiktus

Furniture, clocks, oriental rugs, dishes, old photographs, jewelry, toys, anything old fashioned, Don't throw or give things away that I will buy. Give me a chance to tell you if it has value. Minėtus senus daiktus neišmeskite, bet parduokite. Kreipkitės:

David's Antiques
3255 S. Halsted
Chicago, Ill. 60608
(312) 225-5525
or 935 - 3654.

LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

ST. CASIMIR MEMORIALS, INC.

3914 WEST 111th STREET
CHICAGO, ILL 60655

We have the largest selection of monuments in the City.

SENIAUSIA LIETUVIŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ IR DIRBTUVĖ.

Didžiausias pasirinkimas. Pagal užsakymą šiais metais Lietuvių Tautinėse Kapinėse pastatė didžiulį steigėjams paminklą ir daug kitų. Savininkai Wm. Nelsonas, Jr. ir Lillian F. Dulys. Vienas blokas nuo Liet. šv. Kazimiero kapinių. Telefonas - 233 - 6335.

MR. ANTHONY'S BANQUET HALL

Savininkai - Petras ir Rita Dūdos, Sandaros skaitytojai ir rėmėjai

Ruošdami kuria nors proga pokylį ar vakarienę, prašau turėti galvoje MR. ANTHONY jaukias ir gražias sales, esančias

7348 W. Irving Park Road, Norridge, Ill. Tel. 453-2106, kur tikrai rasite malonų patarnavimą ir puikų, pagal jūsų pasirinkimą, maistą prieinamomis kainomis.

Apdraudy Agentūra

Tel.: 778-2233

Bell Realty & Bace Ins. Agency

Juozas Bacevičius
VALANDOS

Kasdien 9 - 8 val. vakaro
Šeštadieniais ir sekmadieniais
9 - 4 val. po pietų

6529 So. Kedzie Ave.

- Chicago, Ill. 60629

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

ALDONA ir dukra SOFIJA DAUKAI

IŠ WOPA 1490 KIL. AM

Lietuvių kalba:
Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.

7159 South Maplewood Avenue

Tel.: HEmlock 4-2413

CHICAGO, ILLINOIS 60629

ŠIMAITIS REALTY

INSURANCE • INCOME T. X • NOTARY PUBLIC
2951 W. 63rd Street
CHICAGO, Illinois 60629

Office - 436-7878
Res. 839 - 5568

VLADAS SIMAITIS, J. D.
Registered Broker

ELEKTROS ĮRENGIMAI
PATAISYMAI
Turiu Chicagos miesto leidimą.
Dirbu ir užmiesčiuose, greit, garantuoti ir sąžiningai.

Klaudijus Pumputis

4514 So. Talman Ave. Chicago, Ill.
Telefonas 927 - 3559

Didžiausias Kailių Pasirinkimas!

PAS VIENINTELĮ LIETUVIŲ KAILININKĄ CHICAGOJE

Įstaigos: 263-5826
Namų: 677-8489

NORMANĄ BURŠTEINĄ
185 No. Wabash Avenue
second floor
Chicago, IL 60601

BRIDGEPORT DELICATESSEN

3263 So. Halsted St., Chicagoje
Savininkas - Antanas Grigėnas

ŠVIEŽI, GERI PRODUKTAI IR NEBRANGŪS
Viskas pagal jūsų lietuvišką skonį.

NAUJA LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA "LIETUVOS AIDAI"

Veda Kazė BRAZDŽIONYTĖ
KASDIEN nuo pirmadienio iki penktadienio
8:30 val. vakare

Visos laidos iš WCEV 1450 Kc BANGA
ST. PETERSBURGE: 12 val. 30 min.
WTIS 1110 AM BANGA.

Adresas: 2646 West 71-st St.
Chicago, Ill. 60629, Tel. 778-5374.

ENGLISH

section

EDITOR

Antanas Adomenas
7151 South California
Chicago, Illinois 60629

GOVERNOR RONALD REAGAN AND GOVERNOR JAMES THOMPSON WITH FEDERATION CHAIRMAN ANATOLE MILUNAS AND OTHER MEMBERS OF LITHUANIAN AMERICAN COMMUNITY AT THE LITHUANIAN RESTAURANT "RAMUNE" IN CHICAGO. AT RIGHT MRS. ONA KONKULEVICIUS

(September 8, 1980)

"Several weeks ago, I had the wonderful opportunity of visiting the Lith American Community in Chicago. I was warmed by my reception and proud as an American to witness the enthusiasm and strength of the Lithuanian heritage. May it long live and thrive here in the United States".

Ronald Reagan

In the afternoon of September 8-th within Chicagos's Marquette park area along 69-th street (recently renamed Lithuanian Plaza Court), unusual excitement was evident.

Freshly swept streets, police barricades, a young Lithuanian band playing on the street corner, helium filled ballons and Lithuanian ladies in national dress assembled on the corner of Washtenaw, indicated important visit. Yes, presidential candidate Ronald Reagan had scheduled a walk down that street.

Around 3 P.M., several thousand people were assembled in the general area. Accompanied by a police escort and many press, radio and TV personnel, Governor Reagan arrived with Governor Thompson. The two governors were greeted by Lithuanian American Republican National Federation chairman Anatole Milunas, Lithuanian Republican League of Illinois chairman Algis Regis and Illinois Nationalities coordinator for the Reagan campaign Casimir Oksas. Algis Regis spoke a brief message of welcome to Governor Reagan stressing the need for a strong America to block further aggression by the Soviet Union.

The enthusiasm of the crowd caused Governor Reagan to proceed directly to meet the people standing along the street, bypassing the planned additional introduction to local community leaders. Some concern was evidenced by security personnel as well wishers surged around the candidate. Walking along the street to the cheers of the crowd, Governor Reagan held high a bumper sticker with "I LOVE LITHUANIANS"

After walking several blocks, the visitors entered a small Lithuanian restaurant, "Ramune" to refresh themselves with coffee and cake. The proprietor Ona Konkulevicius and her daughter Jaune awaited their guests in national dress. Bruno Zabukas was busy slicing up the tortes. Other Lithuanians in the room having coffee with governors were World Lithuanian Community Chairman Vytautas Kamantas, Lithuanian American Council Vice chairman Dr. Jonas Valaitis, Lithuanian Community Mid-west region chairman Kazys Laukaitis and others.

Drinking coffee, Governor Jim Thompson asked Mrs. Konkulevicius what she would like from Ronald Reagan when he is President. She answered without hesitation "Free Lithuania and to stop spread of communism". And what would you like here, for Chicago, further asked Governor Thompson. "That there be more Republicans", she said. The guests smilingly approved of her responses. Governor Reagan said "Lithuania will be free someday again".

(From National Lithuanian - American Republican Federation NEWS, No. 3, October, 1980).

U.S. CONGRESS WILL COMMEMORATE LITHUANIAN INDEPENDENCE

The proclamation of the independence of Lithuania took place on February 16, 1918. At the present Lithuania is occupied by the Soviet Union. To support the aim of the subjugated Lithuanian nation to regain independence the U.S. Congress each year commemorates Lithuanian Independence Day. At the request of the Lithuanian American Council this commemoration in the U.S. Senate is being sponsored by Senator Charles H. Percy and in the House of Representatives by Congressman Frank Annunzio. The Chaplain of the House, upon recommendation of the Lithuanian American Council, has invited Rev.

Anthony Zakaruskas, pastor of Nativity of Blessed Virgin Mary church, in Marquette Park, Chicago, to give the invocation on that day.

500 YEAR ANNIVERSARY OF A LITHUANIAN SAINT

Lithuanians throughout the world are preparing to commemorate the 500 year anniversary since the death of St. Casimir, patron of Lithuania. He died on March 4, 1484. Mr. Kazys Sidlauskas, National President of the Lithuanian American Council, has sent a petition to Pope John Paul II requesting that on this occasion a stamp commemorating St. Casimir be issued by the Vatican post.

MESKITE RŪKĖ!

Sakoma, kad tabakas, kava ir kanapės (marijuana) yra velnio sėti augalai, o kortos, alkoholis ir visi rūkalai - jo išradimas.

Tabakas, lygiai kaip ir alkoholiniai gėralai, yra kenksmingas. Ir tai labai gerai žino jų vartotojai ir taipogi nevertojantieji. Betgi, neatsižvelgiant į jų kenksmingumą, jie taip stipriai yra įsigalėję, jogei nuo jų atsikvoti - labai sunku, ypač silpnavaliams.

Tabako kenksmingumą jau nuo senų senovės žmonės žinojo. XVI amž. Artimųjų Rytų šalyse už tabako rūkymą būdavo griežtai baudžiama. 1600 m. Persijos šachas Abasas Didysis visiškai uždraudė rūkyti tabaką. Kareiviams, kuriuos sugaudavo rūkant, būdavo pupjauamos nosys ir lūpos, o tabako parduėjus degindavo kartu su tabaku. Dabartinės civilizacijos metu elgiamasi švelniau, kanapes tik sudegina, bet pačius šmugelinkus paleidžia atgal važiuoti iš kur atvyko.

Nuo 1663 m., persų šacho pavyzdžiu, Turkijos sultonas įsakė irgi visus sugautus rūkorius bausti mirtimi. To meto istoriniai dokumentai liudija, kad mirties bausme buvo nubausta keliolika tūkstančių pypkorių. Taip buvo anais istoriniais laikais, bet šiandien, kai gyvename XX amžiaus civilizuoatame pasaulyje, laisvių šalyse, kalbėti apie alkoholio, tabako ir kažkokių kanapių kenksmingumą, nepatogu, juo labiau, kai civilizacinė kultūra baigia nugalėti dvasinę.

Bet, vis dėlto, ir tokiai padėčiai esant, visi pypkoriai, ypač lietuviai pensininkai neturi užmiršti, kad jie nepriklausomos Lietuvos mokyklose auklėjimą yra įsigiję, kad jie tuomet skaitėsi gentelmenais, išsiauklėjusiais jaunuoliais, kad jie susirinkimu, pobūvių bei pasilinksminimo metu prie stalo ir ponių tarp, ir čerkučių nugerdami prisilaikė padorumo dėsnių ir jokių būdu nerūkė. Rūkymo alkį numalšindavo išėję už durų.

O kaip šiandien, tremtyje esant? Ogi, visi buvę gentelmenais, tiek vyrai, tiek ir ponios, nesiskaito su jokiais mandagumo ir net žmoniškumo dėsniais. Atrodo, kad jie prisitaikė prie raudonųjų išdirbtų dėsnų - nesiskaityti su niekuo. Spiaut ant visko!.. Na, ir pypkuojama salėse, pokyliuose, ligoninėse, prie sveikų ir prie negaluojančių asmenų.

Neseniai teko būti viename pokylyje ir matyti salėje, kaip iš kaminų, pypkorių leidžiamus dūmus, kai tuo metu neeilinė

dainininkė scenoje dainavo arijas ir tėvynę primenančias graudžias dainas. Tabako dūmuose paskendusioje salėje užesys ir klegesys tesimaišė su dainuojančios dainininkės švelniai maloniū balsu. Vaizdas ne koks, primenantis baudžiavinių laikų pakelėse buvusias karčiamas. Gerai, kad dainininkė buvo neambicinga ir nenužėgė nuo scenos neužbaigusi dainavimo.

Greta salės yra atskiras kambarys ir visi kiti patogumai. Jame buvo baras ir užkandinė. Tačiau, tiesiog keista, kad pokylio rengėjai jokių būdu nesusiprato ant baro durų užrašyti: "Baras ir Rūkomasis kambarys!" Tiesa, buvo užrašyta, bet tik vienas žodis - "Baras"...

Alkoholį geriantieji tik sau ir savo šeimai daro žalą, gi abiejų lyčių pypkoriai labai kenkia visiems be išimties pobūvių dalyviams. O šių dienų tabakas ir visokie iš jo dirbiniai yra kenksmingi, tai neseniai TV pokalbyje patvirtino JAV maisto, vaistų ir sveikatos priežiūros vyriausiasis direktorius. Jis atvirai pasakė: "Kai JAV vyriausybė įstatymu priverstė rūkalų fabrikantus išimti iš tabako nikotiną, - tabako lapuose esančius stiprius nuodus, - tai fabrikantai, kad nenusitotus rūkorių, vaikantįs pelno, suskato chemikalais pakeisti nikotiną." Na ir keičia, pasak direktoriaus, iki šiol jau daugiau kaip 1000 visokių cheminių mišinių buvo bandymo tikslais primaišyta auginant ir perdirbant tabaką. O juk jie, aišku, tiek pat, o gal ir daugiau už nikotiną yra kenksmingi. Ir tai galima patirti parėjus namo iš pobūvio prirūkytos salės, kai visas kambarys pasmiršta tabaku, kai drabužiai ir net visas kūnas juo dvokia. Manau, dar gerai atsimername, kad nepriklausomoje Lietuvoje, kai tabako dirbiniams buvo vartojama tik grynas natūralus tabakas, tokių reiškinių ir pasekmių nebuvo jaučiama. Tad pagalvokime, ar negalima apseiti be rūkalų, ar negalima nors susirinkimuose ir pobūviuose susilaikyti nerūkius?!...

Mieli SANDAROS skaitytojai

Skaitytojų ir Sandaros administracijos patogumui, apačioje čia dedame atkarpą, kurią užpildžius prašome prisiųsti Sandaros administratorei. Taip pat prašome surašti ir naujų skaitytojų. Už jūsų malonų atsiliepimą ir SANDAROS parėmimą būsim labai dėkingi. Visos aukos skelbiamos Sandaroje.

- Siųsti šiuo adresu: SANDARA, 840 West 33 rd Street, Chicago, Ill, 60608
- Siunčiu SANDAROS METINĘ PRENUMERATĄ ..... 10 dol.
- Siunčiu auką SANDAROS SPAUDOS FONDUI ..... dol.
- Iš viso ..... dol.
- MANO PAVARDĖ.....
- ADRESAS:.....

AUŠROS METAI

TEVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJOS KAMPELIS

TEVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJOS ADRESAS - 840 West 33rd Street, Chicago, Illinois, 60608.

T M D

turėjo būti pritrūkęs... turėjo būti pritrūkęs... turėjo būti pritrūkęs...

VILTIS PO MIRTIES

"Viešpatie, jei būtumei čia buvęs, mano brolis nebūtų miręs..."

Rodos gerai žinojau dr. Basanavičiaus biografiją, bet šiais laikais pamatyti tuos paminklus buvo tikra staigmena.

(Iš pasikalbėjimo su mokslininke M. Gimbutiene, kuri lankėsi šiais laikais Bulgarijoje.)

DR. VINCO KUDIRKOS RAŠTŲ IŠLEIDIMAS

Lietuviškas knygas Amerikoje vainikuoja skoningai išleisti šeši dr. V. Kudirkos raštų tomai.

Balutis suformavo drąsų užsimojimą, nuo kurio Tėvynės Mylėtojų Draugija, sako, arba pasveiks, arba visai mirs.

Leidėjų adresai Chicago, Illinois: 2417 W. 43rd Street, tel. 312-376-0551 ir 6547 So. Washtenaw Ave. tel. (312)-776-3209

***** Visi geri lietuviai privalėtų savo namuose turėti LIETUVOS ŽEMĖLAPI, kurį sudarė ALGIRDAS GUSTAITIS.

IŠ "AUŠROS" GADYNĖS

IŠ "AUŠROS" GADYNĖS

PRALOBĖLIAI LIETUVIAI STRIMGALVIAIS IŠ SAVO LIETUVIŠKO KAILIO IŠSINERIA

Rengiantis leisti "Aušrą", buvo svarstoma, kokia turėtų būti jos kryptis, turinys.

(A. Gučas)

"AUŠRA" IR VINCAS KUDIRKA

Basanavičius rašo nuoširdų, turtinągą mintimis įžanginį straipsnį "Aušrai", žadindamas lietuvius keltis iš miego ir ragindamas prie darbo.

(M. Katkus)

MĖGINIMAI "AUŠRĄ" PERKELTI Į KAUNĄ

"Aušros" redaktoriai ėmėsi ir konkrecių žygių laikraščiu perkelti į Rusijos imperiją.

Jęs M. Davainio-Silvestraičio raštas, pasirašytas kelių Raseinių apskrities valstiečių, kurie greta sėkmės linkėjimų, prašė perkelti "Aušrą" į Kauną.

(V. Merkys)

PATRIOTINIAI EILĖRAŠČIAI "AUŠROJE"

Kai kurie programiniai "Aušros" nuostatai, kaip tautos idealų kėlimas, praeities garbinimas, gimtos kalbos aukštinimas, daugelyje vietų prisunkti romantizmo ir tam tikros mistikos ir ryškiai atsispindi "Aušros" meto poetų, rašytojų kūriniuose.

AR BULGARAI DAR PRISIMENA DR. J. BASANAVIČIŲ?

Ar šių laikų bulgarai žino Basanavičių? Taip, žino. Ir manau, kad jums bus įdomu išgirsti, kaip aš apie tai sužinojau.

Dieną prieš mano išvažiavimą iš Bulgarijos buvau pakviesta kavutei restorane atsisveikinimui. Kolegų tarpe buvo Ivan Ivanov, garsojo Varnos kaspinyno kasinėtojas.

Tą savaitę, kai aš buvau Varoje, buvo baigiamas gaminti didžiulis bronzinis Basanavičiaus bareljefas, kuris

LIETUVOS ŽEMĖLAPIS

J. Andrijaus sudarytą LIETUVOS ŽEMĖLAPI, išleistą DEVENIŲ KULTŪRINIO FONDO, galima įsigyti siunčiant užsakymus (šešis dolerius ir 65 centus pašto išlaidoms) šiuo adresu:

DEVENIŲ KULTŪRINIS FONDAS P.O. Box 10782 St. Petersburg, FL. 33733

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS Laidotuvių Direktorai

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 West 71st Street Telef.: Grovehill 6-2345-6

1410 South 50th Avenue, Cicero Telef.: Townhall 3-2108-9

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

Aikštė Automobiliams Statyti

laimingų naujų metų linki savo klientams

Nuo 1914 Metų

Midland Savings aptar naują taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes.

Mes norėtum būti Jums naudingi ir ateityje

FRANK ZIOGAS President

MIDLAND SAVINGS & LOAN ASSOCIATION 4040 Archer Avenue Chicago Illinois 60632

Ir 8929 So. Harlem Ave. Bridgeview, Illinois 60455

2657 W. 69th St. Chgo., Ill. 60629 Phone 925-7400

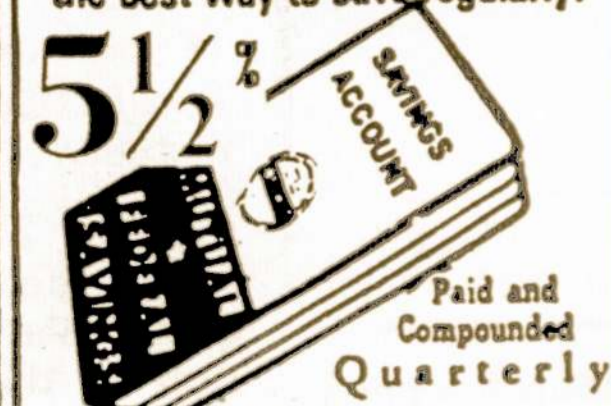
Sąskaitos apraustos iki \$100,000

BALTIC BAKERY

4627 SOUTH HERMITAGE AVE Chicago, Illinois Tel. LA 3-1510

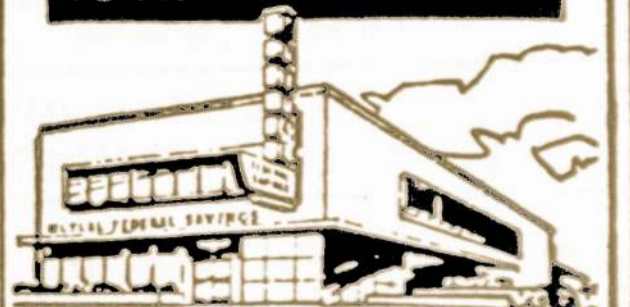
2616 WEST 69th STREET Chicago, Illinois Savininkas JUOZAS ANKUS Tel. 737-6784

PASSBOOK SAVINGS... the best way to save regularly!

OUR SAVINGS CERTIFICATES EARN UP TO 8%

see us for HOME financing. AT OUR LOW RATES WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMAK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608

PETER KALANAUAKAS, President Phone: Virginia 7-7747

HOURS: Mon, Tue, Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1

SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905